

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno diplomanta/diplomantky:	Igor Šebo
Téma práce:	Věrnostní rabaty jako vylučující praktika v evropském soutěžním právu
Rozsah práce:	213 728 znaků včetně mezer a poznámek pod čarou, celkem 97 stran vlastního textu
Datum odevzdání práce:	27. 11. 2018

1. Aktuálnost (novost) tématu

Téma je dlouhodobě zajímavé pro teorii i praxi, aktuální se nárazově stává posuny v judikatuře a v tomto smyslu vyvolal vlnu zvýšené pozornosti nedávný případ Intel, kterému je část práce věnována.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Téma je v zahraniční, resp. anglicky psané, odborné literatuře poměrně rozsáhle reflektované a často komentované. To však neznámá, že je snadné pro zpracování v rozsahu a hloubce příslušejících diplomové práci. Pro diplomanta představuje výzvu jednak velkým objemem mimo-právních, ekonomických a obchodních znalostí, a na druhé straně poměrně omezeným rozsahem judikatury Soudního dvora EU. Náročné je také z hlediska přístupu ke zpracování, zejména pokud je ambicí vlastní výzkumný přínos k jeho pochopení.

3. Formální a systematické členění práce

Po formální stránce je práce zpracována dostatečně kvalitně. Je sepsána jasným a srozumitelným jazykem, v požadované formální úpravě. Rušivě působí některé nepochopitelné chyby či překlepy, jako je uvádění Tribunálu EU opakovaně (nikoli však soustavně) jako „tribunálu“ (hned na str. 1, 2 a dalších) nebo nesjednocený formát uvádění rozsudků Soudního dvora EU v poznámkách pod čarou (někdy s ECLI, někdy bez). Za málo vhodné považuji i časté uvádění vět či odstavců tučným písmem, což se snad hodí do příruček či studijních přehledů, nikoli však do diplomové práce, která by měla být zprávou o výzkumu.

K dobré úrovni formálního zpracování práce patří její podrobný obsah, seznam použitých zkratk, jakož i seznamy obrázků, tabulek a rovnic v práci uvedených. Po této stránce splňuje práce formální nároky kladené na diplomové práce na PF UK.

Z hlediska systematiky a stylu podání práce odpovídá spíše příručce či studijnímu přehledu, než diplomové práci. Kapitola 1 věnovaná zneužití dominantního postavení v právu EU obecně, je v podstatě učebnicovým zopakováním známých a snadno přístupných informací, které mají jen kontextuální či zprostředkovaný vztah k „výzkumu“ postihování věrnostních rabatů jako vylučující praktiky dominantního podniku. Následující Kapitola 2, věnovaná věrnostním rabatům, nabízí jak

ekonomický, tak i právní pohled na vlastní problematiku, je však poněkud matoucí zařazením ekonomického rozboru rabatů obecně (nikoli rozhodně jen těch věrnostních) před vlastní typologií rabatů, která by vysvětlila, co se považuje v soutěžním právu EU za věrnostní rabaty. Následné uvedení takové typologie (od str. 29), které nabízí čtenáři základní orientaci, již se mu mělo dostat daleko dříve, bohužel poněkud nepřehledně mísí soft law Evropské komise s názory odborné literatury a jen okrajově zmiňuje judikaturu. Logika výzkumu by naopak velela uvést nejprve dělení dané v platném právu (tedy v judikatuře) a posléze jeho reflexi v soft law Komise a až nakonec i diskusi v odborné literatuře. Velmi „příručkové“ je pak zařazení judikátů Evropské komise a Soudního dvora v Kapitole 4, která je strukturována do sub-kapitol po jednotlivých případech, které jsou v nich pak v rozsahu 4-5 stran rozebrány. Výzkumu, sledujícímu cíl odlišný od utříděného popisu, by více svědčilo průřezově-analytické zpracování judikatury v rámci výkladu a analýzy rabatů, resp. dle stanovených hledisek, např. míry ekonomické argumentace, typů sankcionovaných rabatů, hlavních faktorů uváděných pro odůvodnění jejich škodlivosti apod. Takto je v práci argumentováno judikáty dříve, než jsou rozebrány a jejich popis případ po případě v poslední části práce pak působí jako „příloha“ napomáhající úplnosti „příručky“.

Kladným rysem struktury práce je zařazení dílčího závěru za každou z kapitol, což pomáhá orientaci čtenáře jak ve vykládané problematice, tak i v tom, co z ní autor považuje za zásadní a platné.

4. Vyjádření k práci

Práce má nesporné klady i zápory, jak již částečně vyplynulo z předchozího hodnocení. Mezi silné stránky práce patří to, do jaké hloubky autor zvládl ekonomickou stránku problematiky rabatů i styl s jakým ji dokázal poměrně stručně a přitom srozumitelně vyložit (s využitím grafů, tabulek i rovnic). Pracoval přitom s relevantní zahraniční literaturou, jakož i s judikaturou a soft law orgánů EU, což dobře dokládá rozsáhlý seznam použitých pramenů i 322 poznámek pod čarou. Není pochyb o tom, že autor disponuje potřebnou orientací ve zkoumané problematice, dokáže pracovat s relevantními prameny, zvládne správně a srozumitelně vyložit komplikovanou právně-ekonomickou materii.

Za slabinu práce považuji, jak již bylo uvedeno, její strukturu a způsob jakým analyzuje judikaturu, které odpovídají pokusu o „přehled“ (str. 2) resp. „ucelený manuál“ (str. 94), nikoli jasně zacílenému výzkumu, který se věnuje pouze tomu, co je pro nalezení odpovědí na výzkumnou otázku podstatné a řadí svá zjištění tak, aby čtenáře jasně vedl metodicky stanoveným postupem k jejímu zodpovězení. Z tohoto pohledu by práci nepochybně pomohlo radikální zkrácení (případně převedení jako dílčích informací do poznámek pod čarou či příloh) obecné Kapitoly 1, přestrukturování Kapitoly 2 s důrazem na typologii rabatů užívanou Soudním dvorem EU a zejména takový způsob analýzy a výkladu judikatury v Kapitole 4, který by svědčil hledání odpovědí na skutečnou výzkumnou otázku, nikoli „poskytnutí přehledu“.

Práce obsahuje některá zobecňující vyjádření či hodnocení, která jsou nejasná či nepřesná a autor by jim měl věnovat více pozornosti, pokud by se chtěl dané problematice věnovat i v budoucnu. Na str. 18 je to např. tvrzení „Soutěžní právo... se vztahuje např. na vše, u čeho lze hovořit o probíhající soutěži mezi podniky...“, které jako by pomíjelo celé odvětví práva proti nekalé soutěži, resp.

nerozlišovalo právo soutěžní a nekalo-soutěžní. Na str. 25 je takovým tvrzením málo pochopitelná věta: „Použitím vhodného typu rabatu je však možné přinutit dominantní podnik snížit své průměrné ceny pod úroveň monopolistických cen...“, z níž nelze vyčíst, kdo by měl nejsilnějšího hráče trhu nutit k použití určitého typu rabatu snižujícího jeho ceny (slabší podniky? odběratelé? regulační orgán?), či jak je toto doporučení vlastně myšleno.

Za problematické nakonec považuji i hodnocení rozhodnutí Soudního dvora ve věci *Intel*. Jednak je v práci na několika místech, před vlastním rozbohem závěrů Soudního dvora, uváděno jako zlomové (tedy jako dopředu daný fakt, nevyplývající z provedené analýzy). Zadruhé, jeho „přelomovost“ nakonec není v části věnované tomuto rozsudku dostatečně vyargumentována a dána do souvislosti s jinými rozsudky Soudního dvora, z nichž by bylo možné odůvodněně učinit závěr o změně jeho přístupu k dokazování zneužití dominantního postavení. V práci podané hodnocení pak působí jako předpojatá snaha hledat změnu tam, kde při „jiném čtení“ rozsudku došlo jen k jasnějšímu vyjádření toho, co ani dříve v teoretické rovině nikdo nezpochyboval. Pro případnou polemiku v rámci obhajoby proto uvádím svůj nesouhlas v hodnocení rozhodnutí Intel jako „odmítnutím zákazů *per se*“ určitých typů věrnostních rabatů (str. 92). Naopak se domnívám, že Soudní dvůr *per se* zákaz věrnostních rabatů neodmítl, jen ho srovnal co do posuzování s přístupem k tvrdým kartelům zakázaným *per se* dle čl. 101 SFEU: Komise nemusí sama dokazovat jejich dopady, musí se však vyrovnat s důkazy navrhovanými samotným podnikem, který namítá, že z formálního hlediska proti-soutěžní praktika neměla v praxi proti-soutěžní dopad.

Práce přes uvedené výtky považuji za zajímavou a poměrně zdařilou a proto ji doporučuji k obhajobě.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	ANO s výhradou.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	ANO
Logická stavba práce	Uvedené výhrady ke struktuře a způsobu analýzy.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Na velmi dobré úrovni.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Na velmi dobré úrovni při rozboru ekonomicko-právní stránky rabatů, s výhradou k rozboru judikatury.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Na velmi dobré úrovni.
Jazyková a stylistická úroveň	Na velmi dobré úrovni, s drobnou výhradou.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	DOPORUČUJI K OBHAJOBĚ
Navržený klasifikační stupeň	VELMI DOBRĚ

Otázky k obhajobě:

1. Platí závěr ohledně cenové diskriminace prvního stupně (str. 20-21), převzatý z práce vydané v roce 2004 i v současnosti pro trhy online prodeje? Není průběžné zpracování klientských dat umělou inteligencí schopno právě takovéto cenové diskriminace a závěry z přelomu tisíciletí je třeba dnes již přehodnotit?
2. V rozsudku Hoffman-La Roche (85/76), který v práci rozebíráte, byla mj. dána dodnes platná definice zneužití dominantního postavení, v níž Soudní dvůr EU mj. uvedl, že dominantní podnik jedná *odlišnými metodami od těch, které jsou běžné v hospodářské soutěži*. Je tato definice vhodná i pro věrnostní rabaty, které jsou pro běžný podnik standardním nástrojem posilování věrnosti zákazníků své značky, nabídky, prodejně...?

V Praze dne 7. 1. 2019

Václav Šmejkal

doc. JUDr. Václav Šmejkal, Ph.D.

oponent diplomové práce

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno diplomanta/diplomantky:	Igor Šebo
Téma práce:	Věrnostní rabaty jako vylučující praktika v evropském soutěžním právu
Rozsah práce:	213 728 znaků včetně mezer a poznámek pod čarou, celkem 97 stran vlastního textu
Datum odevzdání práce:	27. 11. 2018

1. Aktuálnost (novost) tématu

Téma je dlouhodobě zajímavé pro teorii i praxi, aktuální se nárazově stává posuny v judikatuře a v tomto smyslu vyvolal vlnu zvýšené pozornosti nedávný případ Intel, kterému je část práce věnována.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Téma je v zahraniční, resp. anglicky psané, odborné literatuře poměrně rozsáhle reflektované a často komentované. To však neznámá, že je snadné pro zpracování v rozsahu a hloubce příslušejících diplomové práci. Pro diplomanta představuje výzvu jednak velkým objemem mimo-právních, ekonomických a obchodních znalostí, a na druhé straně poměrně omezeným rozsahem judikatury Soudního dvora EU. Náročné je také z hlediska přístupu ke zpracování, zejména pokud je ambicí vlastní výzkumný přínos k jeho pochopení.

3. Formální a systematické členění práce

Po formální stránce je práce zpracována dostatečně kvalitně. Je sepsána jasným a srozumitelným jazykem, v požadované formální úpravě. Rušivě působí některé nepochopitelné chyby či překlepy, jako je uvádění Tribunálu EU opakovaně (nikoli však soustavně) jako „tribunálu“ (hned na str. 1, 2 a dalších) nebo nesjednocený formát uvádění rozsudků Soudního dvora EU v poznámkách pod čarou (někdy s ECLI, někdy bez). Za málo vhodné považuji i časté uvádění vět či odstavců tučným písmem, což se snad hodí do příruček či studijních přehledů, nikoli však do diplomové práce, která by měla být zprávou o výzkumu.

K dobré úrovni formálního zpracování práce patří její podrobný obsah, seznam použitých zkratk, jakož i seznamy obrázků, tabulek a rovnic v práci uvedených. Po této stránce splňuje práce formální nároky kladené na diplomové práce na PF UK.

Z hlediska systematiky a stylu podání práce odpovídá spíše příručce či studijnímu přehledu, než diplomové práci. Kapitola 1 věnovaná zneužití dominantního postavení v právu EU obecně, je v podstatě učebnicovým zopakováním známých a snadno přístupných informací, které mají jen kontextuální či zprostředkovaný vztah k „výzkumu“ postihování věrnostních rabatů jako vylučující praktiky dominantního podniku. Následující Kapitola 2, věnovaná věrnostním rabatům, nabízí jak

ekonomický, tak i právní pohled na vlastní problematiku, je však poněkud matoucí zařazením ekonomického rozboru rabatů obecně (nikoli rozhodně jen těch věrnostních) před vlastní typologií rabatů, která by vysvětlila, co se považuje v soutěžním právu EU za věrnostní rabaty. Následné uvedení takové typologie (od str. 29), které nabízí čtenáři základní orientaci, již se mu mělo dostat daleko dříve, bohužel poněkud nepřehledně mísí soft law Evropské komise s názory odborné literatury a jen okrajově zmiňuje judikaturu. Logika výzkumu by naopak velela uvést nejprve dělení dané v platném právu (tedy v judikatuře) a posléze jeho reflexi v soft law Komise a až nakonec i diskusi v odborné literatuře. Velmi „příručkové“ je pak zařazení judikátů Evropské komise a Soudního dvora v Kapitole 4, která je strukturována do sub-kapitol po jednotlivých případech, které jsou v nich pak v rozsahu 4-5 stran rozebrány. Výzkumu, sledujícímu cíl odlišný od utříděného popisu, by více svědčilo průřezově-analytické zpracování judikatury v rámci výkladu a analýzy rabatů, resp. dle stanovených hledisek, např. míry ekonomické argumentace, typů sankcionovaných rabatů, hlavních faktorů uváděných pro odůvodnění jejich škodlivosti apod. Takto je v práci argumentováno judikáty dříve, než jsou rozebrány a jejich popis případ po případu v poslední části práce pak působí jako „příloha“ napomáhající úplnosti „příručky“.

Kladným rysem struktury práce je zařazení dílčího závěru za každou z kapitol, což pomáhá orientaci čtenáře jak ve vykládané problematice, tak i v tom, co z ní autor považuje za zásadní a platné.

4. Vyjádření k práci

Práce má nesporné klady i zápory, jak již částečně vyplynulo z předchozího hodnocení. Mezi silné stránky práce patří to, do jaké hloubky autor zvládl ekonomickou stránku problematiky rabatů i styl s jakým ji dokázal poměrně stručně a přitom srozumitelně vyložit (s využitím grafů, tabulek i rovnic). Pracoval přitom s relevantní zahraniční literaturou, jakož i s judikaturou a soft law orgánů EU, což dobře dokládá rozsáhlý seznam použitých pramenů i 322 poznámek pod čarou. Není pochyb o tom, že autor disponuje potřebnou orientací ve zkoumané problematice, dokáže pracovat s relevantními prameny, zvládne správně a srozumitelně vyložit komplikovanou právně-ekonomickou materii.

Za slabinu práce považuji, jak již bylo uvedeno, její strukturu a způsob jakým analyzuje judikaturu, které odpovídají pokusu o „přehled“ (str. 2) resp. „ucelený manuál“ (str. 94), nikoli jasně zacílenému výzkumu, který se věnuje pouze tomu, co je pro nalezení odpovědí na výzkumnou otázku podstatné a řadí svá zjištění tak, aby čtenáře jasně vedl metodicky stanoveným postupem k jejímu zodpovězení. Z tohoto pohledu by práci nepochybně pomohlo radikální zkrácení (případně převedení jako dílčích informací do poznámek pod čarou či příloh) obecné Kapitoly 1, přestrukturování Kapitoly 2 s důrazem na typologii rabatů užívanou Soudním dvorem EU a zejména takový způsob analýzy a výkladu judikatury v Kapitole 4, který by svědčil hledání odpovědí na skutečnou výzkumnou otázku, nikoli „poskytnutí přehledu“.

Práce obsahuje některá zobecňující vyjádření či hodnocení, která jsou nejasná či nepřesná a autor by jim měl věnovat více pozornosti, pokud by se chtěl dané problematice věnovat i v budoucnu. Na str. 18 je to např. tvrzení „Soutěžní právo... se vztahuje např. na vše, u čeho lze hovořit o probíhající soutěži mezi podniky...“, které jako by pomíjelo celé odvětví práva proti nekalé soutěži, resp.

nerozlišovalo právo soutěžní a nekalo-soutěžní. Na str. 25 je takovým tvrzením málo pochopitelná věta: „Použitím vhodného typu rabatu je však možné přinutit dominantní podnik snížit své průměrné ceny pod úroveň monopolistických cen...“, z níž nelze vyčíst, kdo by měl nejsilnějšího hráče trhu nutit k použití určitého typu rabatu snižujícího jeho ceny (slabší podniky? odběratelé? regulační orgán?), či jak je toto doporučení vlastně myšleno.

Za problematické nakonec považuji i hodnocení rozhodnutí Soudního dvora ve věci *Intel*. Jednak je v práci na několika místech, před vlastním rozbořem závěrů Soudního dvora, uváděno jako zlomové (tedy jako dopředu daný fakt, nevyplývající z provedené analýzy). Zadruhé, jeho „přelomovost“ nakonec není v části věnované tomuto rozsudku dostatečně vyargumentována a dána do souvislosti s jinými rozsudky Soudního dvora, z nichž by bylo možné odůvodněně učinit závěr o změně jeho přístupu k dokazování zneužití dominantního postavení. V práci podané hodnocení pak působí jako předpojatá snaha hledat změnu tam, kde při „jiném čtení“ rozsudku došlo jen k jasnějšímu vyjádření toho, co ani dříve v teoretické rovině nikdo nezpochyboval. Pro případnou polemiku v rámci obhajoby proto uvádím svůj nesouhlas v hodnocení rozhodnutí Intel jako „odmítnutím zákazů *per se*“ určitých typů věrnostních rabatů (str. 92). Naopak se domnívám, že Soudní dvůr *per se* zákaz věrnostních rabatů neodmítl, jen ho srovnal co do posuzování s přístupem k tvrdým kartelům zakázaným *per se* dle čl. 101 SFEU: Komise nemusí sama dokazovat jejich dopady, musí se však vyrovnat s důkazy navrhovanými samotným podnikem, který namítá, že z formálního hlediska proti-soutěžní praktika neměla v praxi proti-soutěžní dopad.

Práce přes uvedené výtky považuji za zajímavou a poměrně zdařilou a proto ji doporučuji k obhajobě.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	ANO s výhradou.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	ANO
Logická stavba práce	Uvedené výhrady ke struktuře a způsobu analýzy.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Na velmi dobré úrovni.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Na velmi dobré úrovni při rozboru ekonomicko-právní stránky rabatů, s výhradou k rozboru judikatury.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Na velmi dobré úrovni.
Jazyková a stylistická úroveň	Na velmi dobré úrovni, s drobnou výhradou.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	DOPORUČUJI K OBHAJOBĚ
Navržený klasifikační stupeň	VELMI DOBRĚ

Otázky k obhajobě:

1. Platí závěr ohledně cenové diskriminace prvního stupně (str. 20-21), převzatý z práce vydané v roce 2004 i v současnosti pro trhy online prodeju? Není průběžné zpracování klientských dat umělou inteligencí schopno právě takovéto cenové diskriminace a závěry z přelomu tisíciletí je třeba dnes již přehodnotit?
2. V rozsudku Hoffman-La Roche (85/76), který v práci rozebíráte, byla mj. dána dodnes platná definice zneužití dominantního postavení, v níž Soudní dvůr EU mj. uvedl, že dominantní podnik jedná *odlišnými metodami od těch, které jsou běžné v hospodářské soutěži*. Je tato definice vhodná i pro věrnostní rabaty, které jsou pro běžný podnik standardním nástrojem posilování věrnosti zákazníků své značky, nabídky, prodejně...?

V Praze dne 7. 1. 2019

Václav Šmejkal

doc. JUDr. Václav Šmejkal, Ph.D.

oponent diplomové práce

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno diplomanta/diplomantky:	Igor Šebo
Téma práce:	Věrnostní rabaty jako vylučující praktika v evropském soutěžním právu
Rozsah práce:	213 728 znaků včetně mezer a poznámek pod čarou, celkem 97 stran vlastního textu
Datum odevzdání práce:	27. 11. 2018

1. Aktuálnost (novost) tématu

Téma je dlouhodobě zajímavé pro teorii i praxi, aktuální se nárazově stává posuny v judikatuře a v tomto smyslu vyvolal vlnu zvýšené pozornosti nedávný případ Intel, kterému je část práce věnována.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Téma je v zahraniční, resp. anglicky psané, odborné literatuře poměrně rozsáhle reflektované a často komentované. To však neznámá, že je snadné pro zpracování v rozsahu a hloubce příslušejících diplomové práci. Pro diplomanta představuje výzvu jednak velkým objemem mimo-právních, ekonomických a obchodních znalostí, a na druhé straně poměrně omezeným rozsahem judikatury Soudního dvora EU. Náročné je také z hlediska přístupu ke zpracování, zejména pokud je ambicí vlastní výzkumný přínos k jeho pochopení.

3. Formální a systematické členění práce

Po formální stránce je práce zpracována dostatečně kvalitně. Je sepsána jasným a srozumitelným jazykem, v požadované formální úpravě. Rušivě působí některé nepochopitelné chyby či překlepy, jako je uvádění Tribunálu EU opakovaně (nikoli však soustavně) jako „tribunálu“ (hned na str. 1, 2 a dalších) nebo nesjednocený formát uvádění rozsudků Soudního dvora EU v poznámkách pod čarou (někdy s ECLI, někdy bez). Za málo vhodné považuji i časté uvádění vět či odstavců tučným písmem, což se snad hodí do příruček či studijních přehledů, nikoli však do diplomové práce, která by měla být zprávou o výzkumu.

K dobré úrovni formálního zpracování práce patří její podrobný obsah, seznam použitých zkratk, jakož i seznamy obrázků, tabulek a rovnic v práci uvedených. Po této stránce splňuje práce formální nároky kladené na diplomové práce na PF UK.

Z hlediska systematiky a stylu podání práce odpovídá spíše příručce či studijnímu přehledu, než diplomové práci. Kapitola 1 věnovaná zneužití dominantního postavení v právu EU obecně, je v podstatě učebnicovým zopakováním známých a snadno přístupných informací, které mají jen kontextuální či zprostředkovaný vztah k „výzkumu“ postihování věrnostních rabatů jako vylučující praktiky dominantního podniku. Následující Kapitola 2, věnovaná věrnostním rabatům, nabízí jak

ekonomický, tak i právní pohled na vlastní problematiku, je však poněkud matoucí zařazením ekonomického rozboru rabatů obecně (nikoli rozhodně jen těch věrnostních) před vlastní typologií rabatů, která by vysvětlila, co se považuje v soutěžním právu EU za věrnostní rabaty. Následné uvedení takové typologie (od str. 29), které nabízí čtenáři základní orientaci, již se mu mělo dostat daleko dříve, bohužel poněkud nepřehledně mísí soft law Evropské komise s názory odborné literatury a jen okrajově zmiňuje judikaturu. Logika výzkumu by naopak velela uvést nejprve dělení dané v platném právu (tedy v judikatuře) a posléze jeho reflexi v soft law Komise a až nakonec i diskusi v odborné literatuře. Velmi „příručkové“ je pak zařazení judikátů Evropské komise a Soudního dvora v Kapitole 4, která je strukturována do sub-kapitol po jednotlivých případech, které jsou v nich pak v rozsahu 4-5 stran rozebrány. Výzkumu, sledujícímu cíl odlišný od utříděného popisu, by více svědčilo průřezově-analytické zpracování judikatury v rámci výkladu a analýzy rabatů, resp. dle stanovených hledisek, např. míry ekonomické argumentace, typů sankcionovaných rabatů, hlavních faktorů uváděných pro odůvodnění jejich škodlivosti apod. Takto je v práci argumentováno judikáty dříve, než jsou rozebrány a jejich popis případ po případě v poslední části práce pak působí jako „příloha“ napomáhající úplnosti „příručky“.

Kladným rysem struktury práce je zařazení dílčího závěru za každou z kapitol, což pomáhá orientaci čtenáře jak ve vykládané problematice, tak i v tom, co z ní autor považuje za zásadní a platné.

4. Vyjádření k práci

Práce má nesporné klady i zápory, jak již částečně vyplynulo z předchozího hodnocení. Mezi silné stránky práce patří to, do jaké hloubky autor zvládl ekonomickou stránku problematiky rabatů i styl s jakým ji dokázal poměrně stručně a přitom srozumitelně vyložit (s využitím grafů, tabulek i rovnic). Pracoval přitom s relevantní zahraniční literaturou, jakož i s judikaturou a soft law orgánů EU, což dobře dokládá rozsáhlý seznam použitých pramenů i 322 poznámek pod čarou. Není pochyb o tom, že autor disponuje potřebnou orientací ve zkoumané problematice, dokáže pracovat s relevantními prameny, zvládne správně a srozumitelně vyložit komplikovanou právně-ekonomickou materii.

Za slabinu práce považuji, jak již bylo uvedeno, její strukturu a způsob jakým analyzuje judikaturu, které odpovídají pokusu o „přehled“ (str. 2) resp. „ucelený manuál“ (str. 94), nikoli jasně zacílenému výzkumu, který se věnuje pouze tomu, co je pro nalezení odpovědí na výzkumnou otázku podstatné a řadí svá zjištění tak, aby čtenáře jasně vedl metodicky stanoveným postupem k jejímu zodpovězení. Z tohoto pohledu by práci nepochybně pomohlo radikální zkrácení (případně převedení jako dílčích informací do poznámek pod čarou či příloh) obecné Kapitoly 1, přestrukturování Kapitoly 2 s důrazem na typologii rabatů užívanou Soudním dvorem EU a zejména takový způsob analýzy a výkladu judikatury v Kapitole 4, který by svědčil hledání odpovědí na skutečnou výzkumnou otázku, nikoli „poskytnutí přehledu“.

Práce obsahuje některá zobecňující vyjádření či hodnocení, která jsou nejasná či nepřesná a autor by jim měl věnovat více pozornosti, pokud by se chtěl dané problematice věnovat i v budoucnu. Na str. 18 je to např. tvrzení „Soutěžní právo... se vztahuje např. na vše, u čeho lze hovořit o probíhající soutěži mezi podniky...“, které jako by pomíjelo celé odvětví práva proti nekalé soutěži, resp.

nerozlišovalo právo soutěžní a nekalo-soutěžní. Na str. 25 je takovým tvrzením málo pochopitelná věta: „Použitím vhodného typu rabatu je však možné přinutit dominantní podnik snížit své průměrné ceny pod úroveň monopolistických cen...“, z níž nelze vyčíst, kdo by měl nejsilnějšího hráče trhu nutit k použití určitého typu rabatu snižujícího jeho ceny (slabší podniky? odběratelé? regulační orgán?), či jak je toto doporučení vlastně myšleno.

Za problematické nakonec považuji i hodnocení rozhodnutí Soudního dvora ve věci *Intel*. Jednak je v práci na několika místech, před vlastním rozbořem závěrů Soudního dvora, uváděno jako zlomové (tedy jako dopředu daný fakt, nevyplývající z provedené analýzy). Zadruhé, jeho „přelomovost“ nakonec není v části věnované tomuto rozsudku dostatečně vyargumentována a dána do souvislosti s jinými rozsudky Soudního dvora, z nichž by bylo možné odůvodněně učinit závěr o změně jeho přístupu k dokazování zneužití dominantního postavení. V práci podané hodnocení pak působí jako předpojatá snaha hledat změnu tam, kde při „jiném čtení“ rozsudku došlo jen k jasnějšímu vyjádření toho, co ani dříve v teoretické rovině nikdo nezpochyboval. Pro případnou polemiku v rámci obhajoby proto uvádím svůj nesouhlas v hodnocení rozhodnutí *Intel* jako „odmítnutím zákazů *per se*“ určitých typů věrnostních rabatů (str. 92). Naopak se domnívám, že Soudní dvůr *per se* zákaz věrnostních rabatů neodmítl, jen ho srovnal co do posuzování s přístupem k tvrdým kartelům zakázaným *per se* dle čl. 101 SFEU: Komise nemusí sama dokazovat jejich dopady, musí se však vyrovnat s důkazy navrhovanými samotným podnikem, který namítá, že z formálního hlediska proti-soutěžní praktika neměla v praxi proti-soutěžní dopad.

Práce přes uvedené výtky považuji za zajímavou a poměrně zdařilou a proto ji doporučuji k obhajobě.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	ANO s výhradou.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	ANO
Logická stavba práce	Uvedené výhrady ke struktuře a způsobu analýzy.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Na velmi dobré úrovni.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Na velmi dobré úrovni při rozboru ekonomicko-právní stránky rabatů, s výhradou k rozboru judikatury.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Na velmi dobré úrovni.
Jazyková a stylistická úroveň	Na velmi dobré úrovni, s drobnou výhradou.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	DOPORUČUJI K OBHAJOBĚ
Navržený klasifikační stupeň	VELMI DOBRĚ

Otázky k obhajobě:

1. Platí závěr ohledně cenové diskriminace prvního stupně (str. 20-21), převzatý z práce vydané v roce 2004 i v současnosti pro trhy online prodeje? Není průběžné zpracování klientských dat umělou inteligencí schopno právě takovéto cenové diskriminace a závěry z přelomu tisíciletí je třeba dnes již přehodnotit?
2. V rozsudku Hoffman-La Roche (85/76), který v práci rozebíráte, byla mj. dána dodnes platná definice zneužití dominantního postavení, v níž Soudní dvůr EU mj. uvedl, že dominantní podnik jedná *odlišnými metodami od těch, které jsou běžné v hospodářské soutěži*. Je tato definice vhodná i pro věrnostní rabaty, které jsou pro běžný podnik standardním nástrojem posilování věrnosti zákazníků své značky, nabídky, prodejně...?

V Praze dne 7. 1. 2019

Václav Šmejkal

doc. JUDr. Václav Šmejkal, Ph.D.

oponent diplomové práce